

TASPINAR

AFYON HALKEVİ
Başkanlığı

İÇİNDEKİLER.

12 Birinci Kânun.
Vatan Sevgisi ve Yerli Mallarımız.
Gençliğin Hızı.
Atatürk Gençler Arasında.
Yetişen ve İlerliyen Gençlik.
Sporun Terbiyede Te'siri.
Adana'lı Ziya'dan Parçalar.
Eski Âdetlerimizden Nişan.
Halk Şiirleri.
Afyon'da Yaşayış.
Şehir Notları.

Z. Çerçel.
Edip Âli.
Zekeriyya Gökaytac.
Sabahattin Öz.
Ali Celâl Aktüz.
Eski Bir Sporcu.
Bekir Sıtkı Sencer.
Hayrı Telek.
Halûk Mümtaz.
Edip Âli Gökpinar.

* * *

SAYI : 50.

29 - Birinci Kânun - 1936.

10 Kuruştur.

15/1/936

1 Cümhuriyet ve devrimin anlam ve yapımı hakkındaki yazılarla, mahalli tetkiklere ve Halkevlerinin giderine uygun yazılara dergimizin sayfaları minnetle açıktır.

2 Münevver gençlerimizin vatanî ve ulusal mevzulara, memleket ve tabiat güzelliklerine ait yazıları için dergimizde yer ayırdık, ilgilerini ve yazılarını memnuniyetle bekleriz.

Yazı İşleri Direktörü :

Edip Ali Gökpinar.

Cilt : 5.

TAŞPINAR

Sayı : 50.

Afyon Halkevi Tarafından
Her ayın ondokuzunda çıkarılır.

İdare Yeri : Afyon Halkevi.

29 - Birincikânun - 1936.

Taşpinar Başında :

OSMAN FERİT SAĞLAMIN
TÜRK TARİH KURUMU
ARMAGANI

12 Birinci Kânun

Z. Çerçel.

12 Birinci Kânun şöyle dıştan görünüşte ekonomi ve arttırma haftasının birinci günüdür. Fakat taşıdığı mana bakımından ulusal ekonominin şekilleşmiş ve manalanmış en önemli ifade tezahür vasıtasıdır.

Bu günün ve haftanın bütün propagandası iki esaslı noktada toplanıyor: Her şeyde yerli malı, arttırma.. Bu iki büyük hakikat bu gün 17 milyonun hepisinde yer tutmuştur. Sağlam ve aşınmaz bir iman halinde köylü veya şehirli, kadın erkek, yaşlı ve çocuk herkesin dudaklarından dökülen budur. İlk önceleri bazı menfi veya dar görüşler "geyinmek zevk meselesidir. Yerli malları henüz tatmin edecek derece ince ve zarif değildir., yahut "yabancı malı almakla devlete yine bir gümrük resmi veriyor, bu suretle yardım ediyoruz., diyorlardı. Bu gün yerli, artık en ezikçi zevkleri bile doyuracak bir güzelliكتedir. Artık en basit kafalar bile ulusal ekonominin ancak yerli kullanmakla genişlediğini anlamışlardır. Bütün bunlara rağmen propoganda en önemli bir gerektir.

Yılda bir hafta yapılan propoganda çok canlı olmalıdır ki bütün bir sene arttırma ve yerli malı kullanma heyecanı eksilmesin. Onun için bu haftanın işlerine ne kadar emek verilirse yerinde olur.

Vatan Sevgisi

ve Yerli Mallarımız

Edip Ali

Şu günlerde yüksek bir mefkûrenin hareket ve heyecanı içinde bulunuyoruz :

Ulusal tutum ve yerli mallar haftası.

Bu büyük savaşta başarılar kazanmak için büyük fedakârlık, bitmez tükenmez emekler karşısında değiliz, yapacağımız iş çok kolay bir hareket birliğinden ibarettir. Bu suretle, sürekli çalışmalar sonucunda, aziz vatanın göğsünde iktisat ve tasarrufun bir zafer âbidesi dikilecektir.

Bu Âbide büyük bir san'atkâr elinden değil; bizim kadın, erkek, küçük, büyük bütün vatandaşların yardım ve gayretile hepimizin elinden çıkacaktır. Bu kutsal Ânıtın yapılması için kullanacağımız malzeme de tamamen millî mamulût ve masnuatımız olacaktır. Bütün bu gayret ve hareketin amacı tek bir cümle ile:

Ecnebi mallarına ait istihlâklarımızı azaltmak kendi üretimle-
rimizi çoğaltmak.

Gerçi, bu evvelce yapılabilmesi imkânsız olan bir işti. Cehalet ve hamakat dolayısıyla Avrupalılara verilen imtiyazlar, kapitülasyonlar yerli mallarımızı inkişaftan mahrum bırakmış ve felce uğratmıştı.

Fakat, bugün, eski ve zararlı «Uhûd ve kuyûd» dan kurtulmuş hür ve müstakil, kuvvetli ve kudretli bir Türkiye var. Ulu Önder in irşat güneşi başlarında parlıyan Cümhuriyet hükûmeti var.

Milletin hakikî refah ve saadeti için her saheda yararlık gösteren hükûmetimiz yerli mallarını koruma işinde de en büyük başarılar vermektedir.

Bir taraftan millî müesseselerimizin yayılma ve ilerlemesine hararetle çalışırken; diğer taraftanda, İktisat Vekâleti ve millî bankalarımız büyük ve modern fabrikalar kurarak Türk kutretini Türk endüstrisini en mütekâmil bir seviyeye yükseltiyor.

Bayındırlık bakanlığı zaman zaman trenlerde yaptığı çok ucuz ve müsait tarifelerle her vatandaşa yurdun her tarafını gezmek ve sergilerde ve başka yerlerde millî ma'mûlat ve mensucatımızı ve her çeşit yerli mallarımızı görmek ve son yıllar için de ne kadar ilerlediğimizi göstermek fırsatını veriyor.

Fakat, asıl mesele, halkımızın bu büyük işi lâayık olduğu önemle benimsemesi gereklidir.

Yerli mallarına rağbet, muhabbet kalblerde yanan ve hiç sönmeyen bir ateş olmalıdır. kendi mallarımızı kendi evladımız gibi sevmeliyiz; okşamalıyız.

Onların sevgisi vatan sevgisidir. Çünkü vatan sevgisi sevgilerin en büyüğüdür. Sevgilerin en büyüğü olan vatanın; yalnız dağları ovaları, ırmakları, denizleri değil, içindeki herşeyi vatandır. Mekteblerimiz, kışlalarımız, ulusal âbidelerimiz; tarihimizin şanlı sahifeleride yer tutan büyük kahramanlarımız âlim ve san'atkârlarımız vatanın cüzi'ferdidir. Bizzat Türkiyedir.

Vatan müesseselerinde yetişen ve yerli malı dediğimiz şeylerde vatanın bir cüzüdür. Vatanın malıdır, vatandandır. Şu halde yerli malı sevgisi, vatan malı sevgisi, vatan sevgisi hep aynı şeylerdir. Ve şüphesizki vatanperverliğin en yüksek şia'ında bu sevgilerdir.

Yerli mallarına olan muhabbet ve rağbetimiz; ilgi ve saygımız perestiş şeklini aldığı vakit dır ki :

Kutlu vatanın mutlu ve vatansever evladları olduğumuzla gerçekten öğünebiliriz.

Abdurrahim Mısır'lı Oğlu hakkında elde ettiğimiz yeni belgelerin tertibi yüzünden "Afyonlu Büyük Ozan,, yazısı bu dergiye konamamıştır.

Gençliğin Hızı

Zekeriyya Gökaytac

Atatürk'ün yarattığı şafaklardan doğduk; ışıktan kanatlarla mesafeleri ve asırları aşarak ileriye ve daha ileriye doğru yol alıyoruz; hamlemiz yeni ve büyük bir yarına, Türkün kutsal ülkülerini kucaklayan yarınına doğrudur; dur ey asır, dur ey tarih... ve ey zaman sen de dur: Türk yeniden harekete geldi; Türk yürürken asırlar, ancak onunla beraber yürür...

Yer yüzünün ihtiyar çizgileri, hep bizim menkıbelerimizi söyleyen, silinmez satırlardır; bütün ışıklarıyla, bütün mesafeleriyle gök başımızda bir çelenk... işte yıldızlar onda hilâlimizi süsleyen nurdan birer çiçek gibi...

Gidiyoruz: yüzlerce yüz yıldan hız alarak, yüzlerce yüz yılın üzerinde dehâdan, zaferden ve ışıktan bir âbide gibi yükselen Atatürk'den hız alarak...

Gidiyoruz: ufukları, görünen ve görünmeyen bütün ufukları aşarak, ileriye ve en ileriye kucaklayarak... ışıktan hızlı, şimşekden keskin ve tabiatten güçlü hamlelerle; bütün çağların üstünde yeni bir çağ, bütün tarihlerin üstünde yeni bir tarih, yeni bir zaman kurmağa gidiyoruz.

Mesâfeler, Atatürk gençliğine yol veriniz: onun ufuklar gibi eğilip yolundan çekilmeyen, hızlı adımları altında —yere serilen şu kara topraktan bir yol gibi— çiğnenir. Atatürk gençliği zaferden doğdu, zaferle yürüyor ve dâima zafere, dâima zaferden zafere atlıyacak...

Parolamız budur: ileri, daha ileri, en ileri!

Yetişen ve Herliyen Gençlik

Ali Celal Aktüz.

İki ay önce 13 üncü yıl dönümünü büyük sevinçle kutladığımız Cumhuriyetin yetiştirdiği gençlik, bu devrin bütün icablarını kavrayacak ve en küçüğünden, en büyüğüne kadar bütün mükellefiyetlerini omuzlayabilecek bir olgunluk ve bilginliği üzerinde taşımaya namizet bulunuyor.

Bugünkü hükûmet makinizmasını idare edenler, devlet otoritesinin başında bulunan büyükler, gençlerimize dünyanın başka yerlerinde, gençlerin mazhar olamadıkları himaye ve koruma şeklini veriyor, onların lâıykıla yetişmeleri ve yükselmeleri için hiç bir şeyi esirgemiyor.

Çok eski ve devamlı olan tarihimize bakarsak bugüne kadar yaşamış olan Türk hükûmetlerinin ana prensiplerinde ve bu ana prensiplerinin vasıfları olan yüksek şahsiyetlerinde icraat ve hareketlerinde Türk gençliğine; bugünkü kadar önem vermiş değildir.

Türk gençliğine lâıyk olan önem ve ilgiyi ancak Cumhuriyet hükûmeti vermiştir. Gençliğe ilim, irfan, fen ve san'at kapılarını arkasına kadar açan hükûmetimiz, gençliği istikbalin çetin meselelerini hal edebilecek bir olgunlukta yetiştirmeye çalışıyor.

Başta Atamız olmak üzere bütün büyüklerin biz gençlere verdikleri kıymet ve ehemmiyete lâıyk olduğumuzu çalışarak göstermeye her zaman hazır bulunduğumuzu isbat edebilecek olan fırsatlar elimizdedir.

Bizlere sarf edilen emeğin boşa gitmediğini, isbat için kapıları açık bulundurulmuş ilk, orta ve yüksek tahsil okullarına, fen ve san'at müesseselerine koşarak, ferağatla çalışacağız.

Cumhuriyetin ilk yıllarında irfan müesseselerimiz pek az iken bugün hemen her vilâyetimizde bir Lise ve kazalarımızda bir okul vardır. İstanbul Üniversitesi ve Ankaradaki yüksek okullar, fakülteler talebe izdihamı karşısındadır. Birkaç yıl sonra Ankara ve Van Üniversiteleri gençliğe verilen ehemmiyetin değerini ve onların yetiştirilmesi hususunda sarf edilen gayret ve himmetin yüksek derecesini güneş gibi gösterecektir.

ATATÜRK GENÇLER ARASINDA

Sebahattin Öz.

Göğüslerimiz nasıl tahammül etti nasıl,
Nasıl bir umman sığdı bu göz bebeklerine;
Bizim çerçevemizde daha güzelsin asıl
Bizi de götür zafer çelenklerine...

Sen canımız, gönlümüz, sevdalı başımızsın,
Babamız, kardeşimiz bizim yoldaşımızsın.

Tipi yıldırılmaz artık güneş yakmaz bizi
İçimizde güneşi çünkü duyanlardanız
Bu yol, güneş yoludur; buna uyanlardanız
Arkanızdan bir şosa yaparız izinizi...

Sen canımız, gönlümüz, sevdalı başımızsın.
Babamız, kardeşimiz bizim yoldaşımızsın!..

Ankara : 1934

Nurlu ve verimli Cumhuriyet devrinde, büyük, küçük sanayiide kucağında kurup büyüten Türkiye, yeni yeni açılan ve açılacak olan fabrikalara Türk ham maddelerine Türk parası ve Türk kuvveti sarfı suretiyle memleket iktisadiyat ve sanayiinde Türk gençliğine çok büyük ödevler vermekte, çalışmak için değerli ve yeni yeni alanlar açmaktadır.

Cumhuriyet, Gençliği besleyici ve koruyucu büyüklerimizin gölgesinde yetişiyor ve ilerliyor.

SPORUN TERBİYEDE TE'SİRİ

Y A Z A N : Eski Bir Sporcu.

- 1 -

Bu gün bir çok milletlerin hayatlarında mühim değişiklikler yapan vasıtaların en mühimlerinden biri de şüphesiz spordur. Gençlerin beden ve fikir terbiyesine büyük hizmeti dokunan sporun tarihini tetkik ettiğimiz zaman milletler ne şekilde istifade ettiklerini görürüz.

Bu gün İngilizler sporun müptelâsıdır. Halbuki vaktiyle üçüncü Edvard, ikinci Şarl zamanında idmanın aleyhinde çıkmış şittetli emirler verdi. Fakat, bilhare bütün bunlar ortadan kalkıyor. Spor, fikir ve beden terbiyesi vasıtalarının hatta vatan müdafası için gençleri askerliğe hazırlayan, onlara vatan severlik hissini veren mühim bir terbiye vasıtası oluyor.

Spor terbiyesinin en mühim rolü, beden terbiyesi üzerinde başlar. Ve ahlâkı sıkı bir rejimle beden hareketlerine bağlamış olur. Bir çok spor ekipleri şampiyonlardan tutunuz en küçük sporculara ve kulüplere kadar her ferd nefsini korumağa mecburdur. Aksi taktirde bu takat ve tehammül edilmez maçlarda muaffakiyet çok güç olur.

Bu gün spor yapanların sayısı her memlekette milyonlara çıkmıştır. Her milletin elinde spor sıhhatı ahlâkı karakteri terbiye eden en mühim vasıta olmuştur.

Şimdi sporu kısaca tarif ettikten sonra onun fikir ve beden üzerinde yapmış olduğu tesirleri anlatacağız:

Spor ahlâkı, karakteri, iradeyi, bedeni terbiye eden bir vasıta-
tadır.

« Spor vücudun kuvvet ve çevikliğini idame ve irade kuvvetini çoğaltan şuurlu bir vasıta-
tadır. » Böyle fikre ve bedene ait mühim bir terbiye vasıtası olan sporun gayesi gençlerde daima iyi itiyat ve tesir yapmaktır. Üstat Selim Sırrı'nın dediği; gibi eger spor yapanların için de hasut, kıskanç, hodbin, imtizaçsız, hatnaşinas, serkeş, nizam bozan, kavgacı, ahlâk ve seciyesi bozuk kimselere tesadüf edince sporun fenalığına değil; bu gibi insanların yanlış anladıklarına veya anlayamadıklarına hükmediniz.

Bir çok milletlerin elinde spor yükselme vasıtası oluyor. Irkların istifasına kuvvetli gürbüz, genç nesillerin yetişmesine yardım ediyor.

Sporda ilerlemek için rekabet lâzımdır. Bu gün seni yeneni yarın onu mağlup etmek arsiulusal bir rekor yapmak şüphesiz sporda en zevkli bir iştir. Fakat rekabeti düşmanlık şekline sokar bir spor memleket gençliğine faide yerine zarar verir.

Sporda yenmek yenilmek olduğuna göre daima itidâl ve tevazu bir sporcu için en şerefli bir iş olur. İngilterede spor Fairplay «Fairplay» kelimesin ifade ettiği mana çok büyüktür. sporda asaleti uluvvi cenaplığı nezaheti rehber edinmektir.

Sporcu en tehlikeli anlarda bile soğuk kanlı; iradeli hareket etmesini bilen bir adamdır. Almanya'da, Amerika'da İngiltere'de gençler spor en güç rekorları yaparken en müşkil işlere göğüs gererken, en zor maniaları aşarken bile bunları alelade bir spor mücadelesi telâkki ederler. Bu gün spora verilen ehemmiyet akıllara hayret verecek bir şekildedir. Boks, Fudbol, Güreş, Atletizm maçları için milyonlar sarf ederek büyük kışlık ve yazlık sidatyomlar meydana getirmişler.

Bakınız meşhur İngiliz Pedegoku Tomas Arnolt ne diyor :

«Becerikli, atılgan, müteşebbis, iradeli azimkâr gençler ders-hanelerde değil spor ve oyun meydanlarında yetişir. Bu evsafı anlara tabiatı meslahat verir. Pedegojinin merkezi sikleti bedeni çalışmadır. Bu sözlerden vücut terbiyesinin fikir terbiyesinin zararına inkişafına arzu ettiğim anlaşılmamalıdır.

Demek isteyorum ki fikir terbiyesi için jimnastikhanede yapınız. Bir taraftan ulûmu fûnunu öğrensinler. Diğer taraftan oyun, jimnastik ve spor gibi vasıtalarla kendi şahsiyetlerini bina etsinler. Tahsilini bitiren İngiliz çocuğu hayat mücadelesine acemi birer gibi değil. Alışkın, pişkin bir gedikli gibi atılmalıdır. »

Bir çok memleketlerde bu gün spor bir iptila halindedir. Bütün gençlerin sıhhat, ahlâk terbiyesinde büyük tesirler yapan hiç şüphesiz spordur. Spor gençleri kendiliğinden feragat sahibi yapar.

Gençlere haddini bildirir bir çok yerlerde tesadüf ettiğimiz insanlar kendileri kurdukları hülyalarla bir çok işler yapabileceklerini zan ederler. Halbuki sporda bir realite mevcuttur.

Herkes kendisini bir boksör bir güreşçi, bir yüzücü, bir fudbolcu, bir adlet, zanedemez; çünkü, deniz ve hasmın yumruğu yalan bilmiyen bir ölçüdür. Hakikat sporda binefsihi tecelli eder.

Hiç bir adlet kendi kudretinden ne fazla atlıyabilir -nede- bir santım koşabilir. Hiç bir boksör kudretinden fazla hasmına bir yumruk vuramaz. Bir atıcı diski kendi kudretinden fazla atamaz. Her ferd kendi ikti darından başka bir şey güvenemez. Koşuda atmada, atlamada, birinci gelen bir atletin hakkını kimse inkâr edemez.

Sporda haksızlık ve iltimasla kazanılan bir galebe hakiki sporcular nazarında en menfur bir iştir. Onbirinci Berlin olimpiyatlarında Amerikan atletlerini görenler bunların spor terbiyesi hakkında yaza, yaza bitiremediler.

Bu şampiyonlar olimpiyat sahasında antıranmanları sayesinde ve kendilerine yapılan merasimler esnasında sporcu ve seyircilere gösterdikleri sportmenlik, sporun vermiş olduğu terbiye kudretine hayran olmamak kabil değildir. Bundan yedi sene evvel İstanbul'da bir fudbol maçını seyrediyodum. Yine beş sene evvel bir güreş maçını seyretmiştim. Bu iki maçtada çıkan hadiseleri söyleyeceğim. Arsiulusal Macar güreşçisi bir oyun dolayısıyla kendisinden çok zaif bir güreşçiye mağlup oldu. Maça müteakip Macar güreşçisi kendisinden zaif olan güreşçinin alnından öperek tebrik etti. Bu hareket seyircilere iyi tesir bıraktığı için dakikalarca alkışlandı.

Diğeride Silavya maçında ceza vuruşunda çıkan çekişme neticesinde bir sporcu topu avuda atmak suretile sportmance bir hareket yaptı. Bundan dolayı hasım oyuncular ve seyirciler tarafından taktir edildi. İşte sporun vermiş olduğu terbiye.

Spor disiplinde temin eden kuvvetli bir vasıta. Biri güreş kriket, bir hokey, bir basketbol, bir fudbol, oyunlarındaki inzibat fikrini en iyi ahlâki ve fikri kanunlar temin edemez.

Çünkü spor kaideleri yalnız nazari sahada kalmıyor. İnsanın adele ve fikrinde, yapmış olduğu itiyatlar sayesinde, nefse itimat telkin ediyö. İşte bu itimatla, daima kendi kendini kontrol eden kuvvetli bir irade ve cesaret sahibi oluyor. Bunu isbat eden yüzlerce delil ortadadı. Meselâ : büyük denizleri aşan tayyarecilerin fevkalâdelikleri, bir spoor hareketinden başka bir şey değildir.

ŞARKI

Sen öttükçe a kuş böyle kafesde
Beni giryan edersin her nefesde,
Yanık elhanı firkat var o sesde
Beni giryan edersin her nefesde.

*

Fığanın sanmakim bir derdi serdir;
Bana her zenzemen bir şaheserdir;
Seninle hissimiz bir, hemkederdir.
Beni giryan edersin her nefesde.

*

Cüda kaldın uzaksın meşcerinden;
Aman, feryadı şüriş perverinden,
Değilsin galiba hoşnut yerinden.
Beni giryan edersin her nefesde.

Bir Kıt'a

Femi şikâyeti açsam lehibi gam açılır
Dokunmayın bana ben bir garip gamzedeyim,
Benimçin öldü demişlerse çokmudur yaran
Belâyı hicrile her gün ölüp dirilmedeyim.

"1., Beşiği Adana'da mezarı Afyon'da kalan, Büyük Şair vatansever Ziya'nın «40» yıllık hayatı Afyon'da geçmiş ve tamamen Afyon'un olmuştur. Afyon'da yazdığı şiirlerden, kendisinin gizdeşi ve en cana yakın arkadaşlarından olan Şair Bekir Sıtkı Sencer her sayımızda bize birisini tedarik edecektir.

Bu şarkı Afyonda medfun bestekâr merhum Kanuni Reşat tarafından bestelenmiştir.

Eski Adetlerimizden NİŞAN.

HAYRİ TELEK.

Oğlan evlenme çağına yaklaştığı veya geldiği vakit ailesi tarafından nişanlanmağa karar verilir. Eger bu işte aile gecikir ve ihmal ederse. nişanlanmak istiyen oğullardan bazıları açıkca söyleyemediği bu işi ebeveyninin ayakkabılarını ters çevirmek veya çivi ile evin eşğine çakmak suretile anlatmak istemiş!

Herne şekilde olursa olsun nişana karar verilince anne en yakınlarını halaları ve teyzeleri toplar kız aramağa başlarlar. Onlar çalacakları kapıları evvelden kesdirmişlerdir. Bu iştede evvela en yakın akrabalarından evvelce göz kestirilmiş kız varsa onun sözünü yapıp kararını verirler. Şayet münasibi yoksa hariçten kız aramağa mecbur olurlar.

Kızı beğenmekte, seçmekte en büyük salahiyet annenin veya en yakın aileden yaşlı ve nüfuzlu kadındır. Kız eviistenen yere kızlarını yavuklu etmeğe razı olurlarsa söz kesimi yapılır, oğlanın babası veya akrabalarından müteşekkil bir heyet kızın velisi ile münasip bir mahalde kahve içerler. Nişan merasimine karar verilir. Bunun için, ailenin hal ve vaktine göre oğlan evinin gündüzden kız evine nişan için bir miktar, hususî kırmızı renkli ve ma-in şeklinde şerbet şekeri ve kahve gönderir ve oğlan evinden beş on kadın gidip kız evinde şerbet içerler ve altın, yüzük, küpe, bilezik gibi emanetlerini takarlar. Kız evinden oğlan evine şerbet ve güveğiye iç çamaşırı gönderirler. Nişanlı kaldığı müddetçe oğlan ve kız evleri birbirine bayramlarda münasip hediyeler gönderirler, oğlan evinden altın, süslü kurban. yavuklu kıza el harçlığı. kız evinden de iç çamaşırı (hassatan kızın elinden çıkan işler) ve baklava gönderilir.

Yavuklular bu müddet zarfında ikiside birbirlerini hiç görmezler. Bazan pek müstesna olarak kız akrabalarından birisine gelirse oğlan yavuklusuna odanın anahtar deliğinden baktığı vakidir.

Fakat, buda her kese nasip olmazdı.

HALK ŞİİRLERİ

Halûk Mümtaz.

Halk şairlerinin en değerlilerinden olan Nevşehir'li S. Mehmet Kani'nin bir parçası :

-2-

Ey güzel aşkınla benzim soldurdum.
Sen de benim gibi sol kara gözlüm!
Sunmağa bir kadeh doldurdum
İçerim aşkınla bil kara gözlüm!

Ben seni severim ta can özümden,
Ölürüm yolunda dönmem sözümden,
Gece gündüz kan dökerim gözümden
Bu gözlerim yaşın sil karagözlüm!

Kaniya vısaline ermedim,
Al yanaktan konca gülün dermedim,
Ol ince belinden birkez sarmadım
Sinesaf olalım gel kara gözlüm!

Gedik Ahmêt Paşa Kütüphanesinde 966 H. tarihinde yazılmış eski bir kitabın iç kabında tesadüf edilen ve hangi yüksek şaire ait olduğu bilinmiyen güzel bir parça :

Ölmeden vashına eremmi acep ?
Soyunup koynuna giremmi acep ?
Kolumu boynuna hamayil edüp
Yüzümü yüzüne süremmi aceb ?

Eski Zamanlarda

Afyon da Yaşayış .

V

Edip Âli Gökpinar.

Hemen her şeriyye sicillerinin son sayfalarında bütün erzaka kadı tarafından konulan nark listesi vardır. Bunlara ait birkaç örnek vereceğiz:

1 — Erzak satışları sıkı bir inzibat altındadır. Ve erzakın cinsi altında eski harflerle «vekiye» şeklinde yazılmıştır ki bu her halde okkanın resmi kitabette muhafaza ettiği bir şeklidir. «Vekiye» de arabca bir vezin mikyasıdır. Bu «vekiye» nin okka ma'nasına olduğu ve okkanın da «400» dirhem olduğu bizzat bu listeden anlaşılmaktadır.

2 — Fiyat rakamı ise «Akça» yı gösteriyor. O zamanlarda 3 akça «1» parayadır. O tarihlerde 40 bin akça birkise ve sonralar 500 kuruş birkise iytibâr edilmiştir.

3 — Liste aynen aşağıdadır :

Kitabülesa'r. Rabiülevvel sen. 1068 H.

Sabun trabulus, vekıye : 24 — pirinç, vekıye : 6 — Sehirbalı, vek: 18—Sahilbalı, vek: 16—kara üzüm vek: 4 Leblebi vek 8— zerdali vek 5 — rezzaki üzüm vek 8 — kızılıcık vek 5 — Erik kurusu vek 5 — Nohut vek 4 — Sade yağı vek 28 — Kestane vek 4 — incir vek 6 — zeytin vek 6 — Milh 300 ? — nişasta 20— Bakla 5 — Harrop vek 3 — İzmir sabunu vek 20 — Şiroğen vek 16 — Sarımsak vek 4 — semak vek 16 — peynir tulum vek 6 — Toprak hinna vek 8 — Kaşkaval vek 16 — zeytin yağı vek 20— Baş soğan vek 1 — Nişasta vek 12 — Badem vek 28 — yaprak kına vek 12 — Toprak kına vek 8 — Ağda vek 5 — Tahin vek 12 — kaba helva vek 16 — Tavşanlı ağdası vek 8 —

Buğdayın eyisi altmışa ve evsatı elli beşe ve ednası elliye olduğu mahallinde bu minval üzere ekmekçilere narh verilüp fi e-vasit rebiülevvel sene [1068]

Isbanak vek 2 — Badem vek 24 — Sade yağı vek 24 — Ekmek dirhem 270 — mahallede işleyenler dirhem 290 — Kâhi dirhem 80 — Beksemet dirhem 120 — kaba çörek dirhem 140 — Kermt dirhem 140 — halka çörek 120 — götürücü pirinç vek

52 — Çoban peyniri vek 12 — Lahmi ganem vek 8 — Lahmi bakar 4 — Lahmi geçiy- kuyruk vek 10 — kebab yağı vek 20 — Şiyrağun 18

Sisam elli ikiye olduğu mihallinde bu minval üzere verilmiştir. Kırk beşe olacak on altı akçaya verilir. «Başkaay»

Lahmi ganem vek 9 — Lahmi ma'z vek 8 — lahmi Bakar vek 5 — kuyruk vek 11 — yem koyun vek 12 — yem kuyruğu 14 — Ekmek dirhem 300 — Ekmek dirhem 330 — muhallat ve kura dirhem 350 — kâhi dirhem 100 — Beksemet dirhem 140 — Si. mit dirhem 140 — Kaba çörek dirhem 160 — göde dirhem 300 — Fi evail şaban sene (1068)

Lahmi ganem vek 8 -- lahmi ma'z vek 7 -- lahmi baker vek 4 -- kuyruk vek 10 -- sadeyağı vek 26 -- badem vek 26 Mum dirhem 22 .

* *

İkinci bir nark listesi örneği :

Bu defa vekye, kıyye şeklini alıyor. Ve fiat rakamları akcadan paraya değişiyor. Aynen :

Kitabulesar 7 Cemaziyelahir: sene. 1094. H. Âsel sehil Pare 7 - Âsel şehir kiye 11 - pirinç k: 3,5 - Rüğen sade kiye 11 - kızıl üzüm kiye 4 - siyah üzüm k: 2 - Tarabulus sabunu k: 14 - İzmir sabunu k: 10 - kızılçık k: 1 - Nuhut 4 - Leblebi k: 8 - Zerdalu kurusu k: 2 harrap k: 1 - dane incir k: 2 nişasta k: 3 badem k: 8 - tuz k: 3,5 - ağda k: 2 - talım k: 5 - şiruğen k: 8 - kaba helva k: 4 - tel helva k: 8 - gök soğan para 1 - Ekmek 590 dirhem 1 para - mahalle ekmeği 650 dirhem 1 para - kaba çörek 90 dirhem 1 meblağ - Kâhi 40 dirhem 1 meblağ - Yağlı parmak çöreği 50 dirhem 1 meblağ - Besmit 50 dirhem 1 meblağ - Ziyare 85 dirhem 1 meblağ - Kebab yağı k: 8 - Taze tola peynir k: 2 - Zift yağı kıyye 10 - Arap sabunu kıyye 8 - Lahmi ganem 5 para - Lahmi maz 4 para - Lahmi baker 2 para - Koyum 6 para - tulum peyniri k: 4 - Kebapcının koyun eti k: 5 - Yağ mum k: 12 - Yınca bağ 12 adet 1 - At nalı gim k: 2 - seker gim? 1 kuruş çamus nalı gim? 1 rubu - Kara sığır nalı gim 2 rubu - Eyseri sulus kıyye 1 - Bir gim at nalı 12 para - Taze peynir k; 3 - Sapi kesik soğan 3 meblağ - Hurma k: 7 - Sarımsak kurusu k: 2 - Fındık k: 5 - Sumak k: 10 - Erik kurusu 7 meblağ - Üzüm kurusu 7 meblağ. Meblağ = Akça

Abdurrahim Mısırlı Oğlu Çeşmesi ve Halkın Su Derdi Yıl: 1072. H.

Medinei Karahisarsahip mahallatından Kasım Paşa mahallesi ahalisinden Mehmet Çelebi bin elhaç Hasan ve Yusuf bin Abdullah ve İsmail halife ve elhaç Ahmet halife ve Şaban ef. ve Ahmet bin Nuri vesair cemmi gafir meclisi şer'i şerife gelüp Sinan Hanife mahallesinde sakin Ahmet dede nam kimesneyi ihzar ve mahzarından birisi takriri-keîâm dava edüp ve kadimüleyamdan mahallemize ve mahallemizde medfun merhumu mezbur Şeyh Abdurrahim çeşmesine ve hamamına cari olan suyun yolu mezbur Ahmedin evine uğramakla çeşme peyda edüp suyumuzu israf etmekle mahallemize su cari olmadan kalmıştır.

Sual olunup cevabı tahrir olunması matlubumuzdur. Dediklerinde gibbessüal mezbur Ahmet benim suyunuza alakam yoktur. Çeşmeden ferağat verdim deyücek mezbur Ahmedin ikrarı bittalep kaydolundu.

* *

Tuhaf Bır Boşanma Davası.

H. 1078. Tarihinde:

Yukarıpazar mahallesinden Döne bintü Abdullah zevci Süleymandan dava ediyor... "Süleyman bin Bali bilvekâle takriri deva edüp: Süleyman Döneye: eğer senden icazetsiz aher diyare gidersem benden boş ol!., deyü talakı yemin edüp badehu mezbur Süleyman mezburenin icazeti yok iken Bursaya gidip müekkilem mezbure talakı bayin ile mutallak olmuş iken halâ mezbur Süleyman merkume Döne ile zevciyet muamelesi etmek murat eder sual olunup men'i ve refolunması matlubumdur dedikde gibbessüal mezbur Süleyman cevaben zevcesi merkume Dönenin icazeti olmadıkça aher diyare gitmeğe talakı yemin eylediğini ikrar edüp lakin aheridiyare gider olduğundan merkume Döne tecennün edüp ben dahi icazet almadan gittim deyüp bu kelâmı dahi kavli mücerret olup isbate kadir olmamakla mezbur Süleymanı merkume Döneye taarruzdan men'i birle mahüvelvaki bittalep ketbü terkîm ve yedi talibe defi ve teslim olundu.

* *

Şehir Notları:

Parti Kongrası : Parti ilyönkurul kongrası yapılmıştır. Kongrada Antalya Saylavı B. Numan da bulunmuş, üyeliklere BB. İlbay Ahmet Durmus Evrendilek, Hüseyin Tiryaki, Galip Demirer. Bekir Evrenkaya, Ömer Bubik, Halil Hilmi Bozca, Bekir Diker, Saib Mumcu, Abdullah Helvacı oğlu seçilmiştir.

Aile Parkı : Şehrin Yukar pazarı mahallelerinden bahçe ve geniş avlular olmadığını dikkat nazarına alan belediyemiz Akmescit tarafında olan parkı tam bir aile bahçesi haline getirmek, meşrubat ve saire bulundurulmak muhtelif ihtiyaçları karşılamak maksadile güzel ve zarif bir bina yaptırmıştır. Bu suretle belediyemiz şehrin süsüne de yardım etmiş bulunuyor.

Adana'lı Ziya İçin : Büyük Şairimiz Ziya için Belediyemiz yeni mezarlığa merhume lâyük bir mezar hazırlamıştır. Ziya'nın güzel bir parçasını da kitabeisenkimezar olarak yazdıracaktır.

Yeni Hastane : Bu yıl yapılan Parti konrasında Afyonda, ilimize lâyük ve bütün teşkilâtı havi, modern bir hastahane yapılması temenni edilmiş; görüşülmüştür. Bu işle ilbaylık ve belediyemiz çok yakından alâkadar olmaktadır.

Hall Önünde Çeşme : Hall önündeki meydanda çok zarif ve güzel bir çeşme yaptıрмаğa karar veren belediyemiz çeşmenin plânlarını ve küçük modelini yaptırmıştır. Ayrıca bir de Fransız mütehasşısının fikir ve mütaleasını aldıktan sonra çeşmenin yapılma işine başlanacaktır.

Mezkûr meydanda ve civarında vaktiyle, beş asır evvel şair Aburrahim'e ait emlâk bulunduğu için onun yüksek hatırasına hürmeten mezkûr çeşmeye «Ozan Abdurrahim Çeşmesi» denilmesini ve bu suretle tarihî bir alakanın ve hem de Afyon'un mazide tükenmiyen iftihar kaynağı olan büyük Halk Şairine karşı bugünkü neslin minnetinin gösterileceği haber alınmış. Bu yüce düşüncelerin den dolayı belediyemizi ve çok değerli çalışan Şarbayımızı tebrike şayan buluruz.

